

Laserdisken
Hans Kristian Pedersen
Prinsensgade 38
9000 Aalborg

UDSKRIFT

af

DOMBOGEN FOR VESTRE LANDSRET

D O M

afsagt den 31. marts 1995 af Vestre Landsrets 2. afdeling
(landsdommerne Lilholt, Kristian Petersen og Annette
Kristiansen (kst.))
i sag B-0415-93

Hans Kristian Pedersen,
Aalborg,
mod
Advokat Johan Schlüter,
København K.

Den indankede dom er afsagt den 16. februar 1993 af retten i
Aalborg, 2. afdeling.

For landsretten har appellanten Hans Kristian Pedersen, gen-
taget sin påstand i 1. instans om frifindelse.

Indstævnte, Johan Schlüter, har påstået dommen stadfæstet, med
den ændring, at appellanten i erstatning og godtgørelse dømmes
til at betale ikke under 50.000 kr., subsidiært et mindre be-
løb efter landsrettens skøn, men større end 10.000 kr. Ind-
stævnte har mere subsidiært påstået stadfæstelse.

Vedrørende de citerede udtalelser a) og d):

Indstævnte, der som advokat repræsenterede Warner Brothers
Inc., USA, og Metronome Video Aps under en retssag, som disse
selskaber havde anlagt ved Østre Landsret (Ø.L. 6. afd., sag
nr. 325/1984) mod videoforhandler Erik Viuff Christiansen, be-
mærkede i replik af 11. januar 1985 blandt andet:

"...Et videogram er et filmværk, der efter ophavs-
retslovens § 1 hører under det videre begreb
"kunstneriske værker". Ophavsretslovens § 23 omtaler

kun litterære værker og musikalske værker, og det er således efter gældende ret uden for enhver tvivl, at ophavsretten til et filmværk ikke er undergivet konsumtion..."

Efter at Østre Landsret i den nævnte sag havde forelagt De Europæiske Fællesskabers Domstol nogle spørgsmål, anførte sagsøgerne i et indlæg til Domstolen blandt andet:

"....

Den danske lovgivning sonderer - ligesom lovgivningen i en række andre EF-medlemsstater - mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som konsumeres, når rettighedshaveren har udgivet værket), og eneretten til at udleje værket, med den begrundelse, at salg og udlejning er to fundamentalt forskellige former for udnyttelse af et værk.

.... Enhver, som uden tilladelse foretager udlejning af et ophavsretligt beskyttet værk, tiltager sig således en beføjelse...., der....kun bør tilkomme enerettighedens indehaver.

...."

I et indlæg i Berlingske Tidende den 17. maj 1989 - mens lovforslag med den nugældende bestemmelse i ophavsretslovens § 23, stk. 3, var under behandling - bemærkede indstævnte blandt andet:

"....Efter hidtil gældende ret krævede selv videresalg af en købt videofilm samtykke fra rettighedshaveren. Denne regel ændres nu, således at man kan videresælge det, der er købt. Det hidtil gældende forbud mod udlejning og udlån af videofilm, hvis man ikke har et samtykke fra filmens producent eller enedistributøren i Danmark, fastholdes derimod.

...."

Appellanten har supplerende forklaret, at han, da han skrev bogen, var vred over indstævntes fremfærd som advokat for Foreningen af Danske Videogramdistributører og navnlig over den måde, Erik Viuff Christiansen blev behandlet. Endvidere var fagedforbudssagen med ham selv endnu uafsluttet, og han følte, at han kæmpede såvel for de andre videoforhandlere som for sin egen virksomheds overlevelse. Derfor blev sprogbrugen nok for vidtgående, hvilket han godt kan se nu. Den citerede udtalelse c) står i bogen i et afsnit med overskriften "Forfølgelsesvanvid". Han var ikke sig selv, da han skrev det.

Appellanten har om de enkelte tiltalepunkter nærmere anført:

Ad punkt a: Han har ikke haft til hensigt at udtale sig ned-sættende om indstævnte. Han har alene villet videregive en op-lysning om, at indstævnte og Poul Schlüter var i familie med hinanden. Han har ikke ønsket at give udtryk for, at familieforholdet skulle have været af betydning for det holdnings-skift han mener at have godtgjort, indstævnte foretog.

Ad punkt b: Udtrykket "mafia-lignende forhold" skal ses som et udtryk, der adskiller sig fra et udtryk som "mafia forhold", indstævntes fremfærd kan sammenlignes med forholdene i 30'ernes USA, idet han dog udtrykkelig ikke har villet beskylde indstævnte for at anvende voldelige metoder. Indstævnte har imidlertid manglet hold i loven for at optræde over for videoforhandlerne, som han gjorde ved at true dem med at fjerne deres eksistensgrundlag, hvis de ikke gjorde, som han sagde, de skulle. Udtrykket "terror" har han anvendt i betydningen "skræmme" videoforhandlerne, hvilket han mener indstævnte gjorde ved at sende kontrollanter fra videogramforeningen til enkelte videoforhandlers forretninger, ved i breve, der indeholdt henvisning til retsafgørelser, bevist at have fremstillet retstilstanden forkert og ved at formå de enkelte medlemmer af videogramforeningen til at nægte at levere videogrammer til genstridige forhandlere. Om udtrykket "kynisk" har han anført, at indstævntes handlemåde må karakteriseres på denne måde, idet han ikke tog hensyn til konsekvenserne for de videoforhandlere, han på et urigtigt retsgrundlag forfulgte, og for hvem konsekvenserne af selv ubetydelige fejltagelser blev fatale. Om udtrykket "politisk indflydelse" har han anført, at der hermed ikke er tænkt på en mulig indflydelse på den daværende statsminister, men hans indflydelse på den opfattelse af retstilstanden, som kulturministeriet udtrykte. Indstævnte, der af videogramforeningen har været bemyndiget til på egen hånd at foretage retsskridt over for de enkelte videoforhandlere, har haft en personlig økonomisk interesse i - på et urigtigt retsgrundlag - at håndhæve videogramforeningens medlemmers påståede eneret.

Ad punkt c: Udtrykket "den største lovbrøder i Danmarks-historien" er - selv om det erkendes i sig selv at være objek-

tivt ærekrænkende - dog når det ses i den sammenhæng og under den overskrift, hvorunder det er skrevet, ikke en objektiv sigtelse, idet det af teksten fremgår, at det er skrevet på et tidspunkt, hvor appellanten befandt sig i en sindstilstand, hvor han ikke var sig selv, som følge af den forfølgelse i form af fagedforbud, han på dette tidspunkt var udsat for. Appellanten har ikke tilsigtet at fremsætte nogen ærerørig sigtelse mod indstævnte.

Ad punkt d: Med Udtrykket "falsk forklaring til EF-domstolen" har han ikke villet give udtryk for, at den danske regering havde overtrådt straffelovens § 158, stk. 2. Udtrykket er en lægmands måde at udtrykke, at regeringens udtalelse til EF-domstolen var "bevist urigtig", og det har ikke været hans mening at udtrykke, at der skulle være nogen sammenhæng mellem den danske regerings holdning over for EF-domstolen og indstævntes indlæg i sagen, der verserede ved Østre Landsret.

Ad punkt e: Om udtrykket "presset" har han anført, at det måske er et for mildt udtryk i forhold til det, han mener, indstævnte udøvede eller forsøgte at udøve over for - ikke Anna Johansen som person, men - Bibliotekstilsynet repræsenteret ved Anna Johansen, idet det er hans opfattelse, at indstævnte gennem en "svigagtig" urigtig fremstilling af gældende ret forsøgte at formå - og rent faktisk formåede - Bibliotekstilsynet til at undlade udlån af videogrammer, som videogramforeningen ikke havde meddelt tilladelse til udlån af.

Appellanten har gjort gældende, at den under punkt a) citerede udtalelse ikke er ærekrænkende. Det er korrekt, at udtalelsen om, at Poul Schlüter er fætter til Johan Schlüter, er urigtig. Udtalelsen om, at "Johan Schlüter ændrer sin forklaring og samstemmer den regeringens" er sand. Johan Schlüter har udtalt sig dels i et processkrift for Østre Landsret, og i forbindelse med sagens forelæggelse for EU-domstolen, samt i et læserbrev. De øvrige punkter, b)-e), erkendes at være ærekrænkende, såfremt de deri indeholdte udtalelser om indstævnte er usande, men de er sande, og dette er godtgjort.

For så vidt angår udtalelsen under punkt c), 2. pkt., gøres det i første række gældende, at der ikke er tale om en egent-

lig ærekrænkende sigtelse. Appellanten har anført overskriften "Forfølgelsesvanvid" over den citerede tekst. Appellanten har i anden række gjort gældende, at indstævnte har overtrådt en række bestemmelser i EØF-lovgivningen og har overtrådt straffelovens § 158 ved som procederende advokat for EU-domstolen at have afgivet bevidst urigtige oplysninger i et proceskrift. Han har også bevidst gengivet afgørelser fra EU-domstolen urigtigt og herved overtrådt straffelovens § 129a. Han har begået svig, jf. aftalelovens § 30, i forbindelse med indgåelse af forhandleraftaler. Det er muligt, at appellanten har misforstået de nævnte lovbestemmelser, men appellanten har uanset en sådan mulig retsvildfarelse, men appellanten har i hvert fald på baggrund af de nævnte bevidste urigtigheder fra indstævntes side handlet i berettiget god tro ved fremsættelsen af udtalelsen under punkt c). Desuden har indstævnte bevidst overtrådt de EØF-retlige traktatbestemmelser om ophavsret. Når dette sammenholdes med, at disse handlinger har været led i en milliardforretning, har det været berettiget at fremsætte udtalelsen under punkt c).

Udtalelsen under punkt d) 1. pkt., er sand, idet regeringen bevidst har givet urigtige oplysninger til EF-domstolen.

Også udtalelsen under punkt e) er sand, idet Anna Johansen som ansat i Bibliotekstilsynet ved et brev fra indstævnte er blevet presset.

Landsretten udtaler:

Det er ved afgørelsen af, om de fremsatte udtalelser er straffbare ærekrænkelser, uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovens § 25 før den lovændring, der trådte i kraft den 10. juni 1989, indebar, at videogrammer, der af eneretsindehaveren i et andet land inden for De Europæiske Fællesskaber var frigivet til spredning uden forbud mod udlejning, også her i landet frit kunne udlejes alene i kraft af denne eneretsindehavers frigivelse. Det er ligeledes uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovgivningen efter den nævnte lovændring, herunder den dengang indsatte § 23, stk. 3, som

følge af fællesskabsrettens forrang ikke kan fortolkes således, at samtykke til udlejning af videogrammer er territorialt begrænset.

Uanset om appellanten har ret i sin nævnte opfattelse, bemærkes det herefter med hensyn til spørgsmålet om sandhedsbevis, at appellantens udtalelser i samtlige citater, der må opfattes i sammenhæng, må anses for at være udtryk for den opfattelse, at indstævnte som advokat for videogramforeningen mod bedre vidende om den gældende lovgivning i en årrække på et bevidst urigtigt retsgrundlag gennem sagsanlæg og på anden måde har søgt at gribe ind over for videoforhandlere og over for udlån af videogrammer gennem bibliotekerne. Hverken på dette punkt eller med hensyn til den nærmere beskrivelse og karakteristik af indstævntes handlemåde, som appellanten har givet i citaterne, er der under bevisførelsen ført sandhedsbevis for de sigtelser, som citaterne indeholder.

Særligt om appellantens udtalelser i citaterne a) og d) bemærkes, at indstævntes generelle bemærkninger vedrørende ophavsretligt beskyttede værker i indlægget til De Europæiske Fællesskabers Domstol i sagen Warner Brothers Inc. og Metronome Video Aps mod Erik Viuf Christiansen ikke kan anses for at være i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelse om retstilstanden vedrørende videresalg og udlejning af videogrammer i replikken af 11. januar 1985. Bemærkningerne er heller ikke i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelser i Berlingske Tidende den 17. maj 1989 vedrørende videofilm.

Det tiltrædes herefter og af de grunde, der i øvrigt er anført af byretten, at appellanten ikke i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, er straffri, og det tiltrædes endvidere, at der ikke er grundlag for strafbortfald efter § 269, stk. 2.

Bødestraffen findes passende bestemt.

Det tiltrædes, at appellantens udtalelser er kendt ubeføjede som sket, og at det er pålagt appellanten at betale et beløb, til dækning af omkostningerne ved kundgørelse af domsslutningen. Beløbet findes passende bestemt.

Landsretten kan endelig tiltræde byrettens bemærkninger vedrørende erstatning og godtgørelse.

Landsretten stadfæster efter det anførte dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom stadfæstes.

Sagens omkostninger for landsretten skal appellanten, Hans Kristian Pedersen, betale til indstævnte, Johan Schlüter, med 20.000 kr.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Lilholt

Kristian Petersen

Annette Kristiansen
(kst.)

cfr.

Uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsrets kontor,
Viborg, den 3. april 1995

Jan L. Madsen